

eliminering van een eigenschap leiden (onbehaardheid, pigmentverlies). De wisselwerking tussen hormonen en groei werpt volgens Bolk ook licht op de pathologie der ontwikkeling (atavismen). Het is nl. zo dat eigenschappen die in de loop der antropogenese door remmende hormonen zijn onderdrukt, latent blijven bestaan: normaliter moeten zij onderdrukt blijven. Maar een storing in het

endocrinon kan de remming opheffen en het gevolg is dat verloren gegane eigenschappen weer opduiken (b.v. het atavistisch te voorschijn treden van een derde premolaar bij de mens; deze is voor de platyrrhine apen een normaal in de gebitsrij horend verschijnsel). Zulke atavismen zijn dus gevolgen van onvoldoende remming. Daartegenover staan dan de gevolgen van een te sterke remming: deze

komen tot uiting in misvormingen (anencefalie, rachischisis e.d.).

In de volgende aflevering zal aandacht worden besteed aan het door Bolk gevonden verband tussen retardatieverschijnselen enerzijds en de ontwikkeling van gebit en kin anderzijds.

(wordt vervolgd)

BERICHTEN

Verenigingsverslagen en mededelingen

STICHTING NEDERLANDS TIJDSCHRIFT VOOR TANDHEELKUNDE

Uitgave supplement 14

De 14e aflevering van het zgn. 'Engelse nummer' bevat de volgende drie artikelen:

1. G. W. Kwant: *Topical application of sodium hexafluorostannate solution on 5 to 9 year old Tiel children.* (Pag. 6-16).

Hoewel het effect van de drinkwaterfluoridering op lange termijn te Tiel opmerkelijk gunstig is uitgevallen (bij 15-jarigen gemiddeld 60% en in het melkgebit bij 6-jarigen gemiddeld 40% minder caviteiten) is het duidelijk dat een verdergaande beperking van het cariësproces gewenst is. Dit kan in principe worden bereikt door plaatselijk aanstippen met een fluoride. Doel van het hier gemelde vergelijkende onderzoek was na te gaan in hoeverre dit het geval was. Met de plaatselijke applicatie werd een begin gemaakt in 1965 en wel bij 5-jarige Tielse kinderen. Zij geschiedde tweemaal per jaar en als vloeistof werd gekozen een oplossing van natrium-hexafluorostannaat (Na_2SnF_6), omdat Von der Fehr (1968) er een cariësvermindering van 50% mee had bereikt en omdat hij had gevonden dat dit middel beter voldeed dan het bekende stannofluoride. Deze halfjaarlijkse applicatie werd 4 jaar volgehouden: de kinderen waren toen dus 9 jaar oud.

Bij één experimentele groep (A) bestond de applicatie in bevochtiging gedurende 4 minuten van de vooraf gedroogde tandoppervlakken door middel van een wattentampon; bij een tweede (B) werd de oplossing eveneens gedurende 4 minuten geapliceerd, maar dan door middel van de tandenborstel. De gebitten van de kinderen in beide experimentele groepen en in de controlegroep (C) werden eens per jaar onderzocht.

Na vier jaar bleek dat nóch in de melkelementen, nóch in de fissuren van de blijvende eerste molaren noemenswaardige verschillen tussen de groepen A, B en C bestond. Hoogstens vond

de auteur aanwijzingen dat – ware het onderzoek langer voortgezet – er minder cariësvaardigheid in de proximale en de vestibulaire resp. linguale vlakken van de eerste blijvende molaren zou zijn opgetreden.

Vermeld wordt nog dat aan het klinische aspect van dit onderzoek ook O. Backer Dirks, B. Houwink, W. O. R. de Jager en Tj. Pot deel hadden.

2. A. S. H. Duinkerke, A. C. M. van de Poel, F. P. G. M. van der Linden, W. H. Doesburg, W. A. J. G. Lemmens: *Quantification of clinical changes in periapical radiolucencies by means of densitometry.* (Pag. 17-22).

De inhoud van dit artikel komt nagenoeg overeen met een hoofdstuk uit het proefschrift van eerstgenoemde auteur. Dit is door Thoden van Velzen besproken in het maartnummer 1977 van het Tijdschrift (pag. 85). Voor nadere informatie wordt dus daarnaar verwezen.

3. Martje de Boer: *The developmental pattern of the central diastema in the upper dental arch.* (Pag. 23-44).

De Nederlandse tekst van deze bijdrage is verschenen in de april-aflevering van de lopende jaargang van het Tijdschrift.

Voorst bevat supplement 14 nog de samenvattingen in de Engelse taal van een viertal dissertaties:

a. W. L. Jongebloed: *An ultrastructural study of the caries process.* (Groningen, 1976.) Voor bespreking zie Ned Tijdschr Tandheelkd 83:358, sept 1976.

b. M. B. Guis: *Collagen in the periodontal ligament of the continuously erupting guinea pig incisors. A biochemical study on its presence, properties and metabolism.* (Utrecht, 1976.) Voor bespreking zie Ned Tijdschr Tandheelkd 84:8, jan. 1977.

c. R. N. Slootweg: *Changes of collagen and non collagenous proteins in the periodontal ligament during acceleration of the eruption. A biochemical and histological investigation in the different sections of the periodontal ligament in the guinea pig incisor.* (Utrecht, 1976.)

d. M. F. van Grunsven. *Dental care for the mentally handicapped* (Groningen, 1976.)

De nummers c. en d. zullen nader worden gerecenseerd in de rubriek Boekbesprekingen.

Internationaal

FÉDÉRATION DENTAIRE INTERNATIONALE

Aankondiging 65e Wereldjaarcongres 1977

Het wordt weer tijd aan het eerstvolgende congres van de F.D.I. te gaan denken. Het is het 65e Wereldjaarcongres, dat van 22-28 oktober 1977 te Toronto wordt gehouden. Een brief daarover van de directeur-generaal van de F.D.I., Jan Erik Ahlberg, aan de redacties van de verschillende nationale tijdschriften gaat vergezeld van een 'News Release', die nadere informatie bevat.

Allereerst over de plaats van samenkomst: Toronto, hoofdstad van de provincie Ontario, op Montreal na de grootste stad van Canada, belangrijk centrum van handel en industrie, knooppunt van veel spoorlijnen en hoofdverkeerswegen en voorzien van twee luchthavens. Het bruto inwonertal bedraagt ruim 2 miljoen. De naam Toronto is waarschijnlijk van Indische oorsprong en zou dan 'ontmoetingsplaats' betekenen. Deze ruim aangelegde metropool is gelegen aan de noordwestelijke oever van het Ontario Meer, waar zij een belangrijke en goed beschutte haven bezit. De meeste huizen en bouwwerken zijn modern twintigste-eeuws; sinds het begin van de jaren zeventig wordt een nieuw stadscentrum gebouwd van indrukwekkende opzet. De stad is tevens het culturele centrum van Engelstalig Canada. Er zijn twee symfonieorkesten van naam, een opera, theaters en kunstgalerijen. Het Royal Ontario Museum heeft o.a. prehistorische en Chinese collecties. In 1970 werd het St. Lawrence Centre for the arts geopend. De universiteit van Toronto (gesticht in 1827) is de grootste van Canada. Het belangrijkste recreatiecentrum is sinds 1971 echter Ontario Place, bestaande uit drie kunstmatige eilanden (parkaanleg) in het Ontario Meer, waartussen op pijlers rustende paviljoens zijn gebouwd. Er is een jachthaven, een kinderdorp, een van buiten geheel kogelvormige bioscoop (Cinesphere Theatre) met het grootste witte doek van de wereld. Een ander recreatiegebied wordt gevormd door de kleine Toronto Islands die het havengebied van het Ontario Meer afschermen. Onnodig te zeggen dat diverse aantrekkelijke excursies, in het

bijzonder te water, in de omgeving mogelijk zijn.

Al met al dus een indrukwekkende omlijsting van het 65e Wereldjaarcongres, waar ook degenen, die minder in vervoering kan geraken van de vorderingen in de tandheelkundige wetenschap, verstrooiing van de meest uiteenlopende aard kan vinden. Het zeer gevarieerde wetenschappelijke programma zal overigens de aandacht van velen gevangen weten te houden. De organisatoren hebben zich de nodige moeite gegeven om onderwerpen te doen behandelen, die van rechtstreeks belang zijn voor de algemeen-practicus, hetgeen niet wegneemt dat ook anderszins geïnteresseerden stellig veel van hun gading zullen vinden.

Het congres omvat enkele hoofdthema's. Eén ervan is genaamd 'Adhesion' en daaraan wordt een gehele dag besteed. Het valt uiteen in twee delen:

'Adhesion in the Oral Environment', met een vijftal voordrachten: 1. Cell Adhesion; 2. Chemical Adhesion (van de Nijmeegse hoogleraar Dr. F. C. M. Driessens); 3. Biophysical and Biochemical Considerations; 4. The Mechanical Bond; 5. Adhesion to Teeth.

'Adhesion in Dental Materials', met drie voordrachten: 1. Clinical Aspects of Successes and Failures in Adhesion using Luting Cements; 2. Biological Restrictions on Clinical Adhesion in the Oral Environment; 3. Composite Restorative Materials as they relate to Adhesion in the Oral Environment.

Een tweede hoofdthema, dat de aandacht een volledige dag zal opeisen, is getiteld 'The Quality of Life', onderverdeeld als volgt:

'Oral Health and the Quality of Life', met zes voordrachten: 1. Oral organisms and systemic diseases; 2. Oral malodour an indicator of health status and oral cleanliness; 3. Are teeth important? 4. Death from improper mastication; 5. Do partial and full dentures restore masticatory function 6. The waste of dental pain.

'Quality of Life in Dentistry', met vier voordrachten: 1. Quality of life of the dental student; 2. Quality of life of the dentist; 3. Quality of life of dental auxiliaries; 4. Quality of life of the dentist seen by society.

Een derde hoofdthema heet: 'A New Look at Pain and its Control'. De bijbehorende vijf voordrachten zijn getiteld: 1. What is pain and how does it originate; 2. Mechanisms of dental pain; 3. Psychological mechanisms of control; 4. The use of hypnotic suggestion for the control of pain in everyday practice; 5. New methods of pain measurement and pain control.

Enkele vrije voordrachten waarvoor speciale aandacht wordt gevraagd, zijn:

- Pertinent New Clinical Techniques and Materials in Restorative Dentistry;
 - Diagnosis and Treatment of Oral Cancer;
 - Photography in Dentistry and at Play;
 - Nutrition and Oral Health.
- Verder zijn er symposia met bijzonder belang voor de algemeen-practicus. Als zodanig worden genoemd:
- Emotional Factors in the Patient/Dentist Relationship;
 - The Medical/Dental Problems of the Aged Patient;
 - Endodontics Today.

Het bovenstaande is overigens nog maar een beperkt deel van het wetenschappelijke programma. Nadere bijzonderheden worden bekend gemaakt in de komende F.D.I.-Newsletters.

Er wordt aan herinnerd dat voor het bijwonen van het congres het individuele lidmaatschap (supporting membership) van de F.D.I. verplicht is. Dan krijgt men ook automatisch de Newsletters toegezonden. Nadere inlichtingen verschaft de 'National Treasurer' voor Nederland, collega M. Castelein, Landrélaan 7, Rotterdam en verder het hoofdkantoor: Fédération Dentaire Internationale, 64 Wimpole Street London. WIM 8 AL, United Kingdom.

Internationale prijzen

De volgende internationale prijzen zullen te Toronto worden uitgereikt:

International Miller Prize aan de vroegere secretaris-generaal van de F.D.I., Dr. G. H. Leatherman.

Georges Villain Prize (voor orthodontie) aan Prof. A. Bjork (Denemarken).

Jessen Fellowship in Children's Dentistry aan Dr. J. Fowler (Senegal).

Volgende Wereldjaarcongressen

Het 66e congres zal van 25-29 september 1978 worden gehouden te Madrid; het 67e van 20-26 oktober 1979 te Parijs; het 68e in september 1980 te Hamburg en het 69e in 1981 te Rio de Janeiro. Dat zal dan de eerste keer zijn dat een F.D.I.-congres in Zuid-Amerika plaatsvindt.

Binnenland

L. V. ARNOLD 40 JAAR TANDARTS

Het is een opmerkelijk feit dat in de tweede helft van de jaren dertig het tandartsdiploma werd uitgereikt aan een naar verhouding groot aantal jonge collega's, die waren voorbestemd om een bijzondere plaats in het beroepsleven in te nemen. Eén van hen is Louis V. Arnold, die op 7 mei 1937 tot tandarts werd bevorderd. Hiermee beschouwde hij overigens zijn studietijd niet als voltooid, want kort daarop ondernam hij een studiereis naar de Verenigde Staten, waar hij in 1938 de D.D.S.-graad aan de universiteit van Chicago verwierf. Na de Tweede Wereldoorlog vestigde hij zich te Hilversum en was daarnaast van 1949-1952 conservator

aan de afdeling Prothetische Tandheelkunde te Utrecht.

Al spoedig waren zijn bijzondere gaven aan het licht gekomen. Arnold is één van die geboren practici, die van nature in staat zijn, de tandheelkunde in groter verband te zien, die intuïtief de toestand van de patiënt en zijn kauworgaan op de juiste waarde weten te schatten en die - gesteund als zij zijn door een fijne technische begaafdheid en zin voor harmonie - als ware het spelenderwijs de juiste therapeutische maatregelen weten te treffen, hoe gecompliceerd de technische aspecten daarvan ook mogen wezen. Door deze positieve eigenschappen is de jubilaris door de jaren heen voor velen de vertrouwde raadsman geweest. In diverse voordrachten en demonstraties, zomede in artikelen (o.a. in het Tijdschrift) heeft hij van zijn talenten blijk gegeven; meestal betroffen dit onderwerpen, gericht op het herstel van de fysiologische verhoudingen van het (gemutileerde) kauworgaan. Hij zag daarbij altijd duidelijk het verband tussen de parodontologische en de restauratieve, resp. prothetische eisen die de daartoe benodigde therapeutische maatregelen stelden.

Geen wonder dus dat, toen Buisman in 1958 met emeritaat ging, de keuze op hem viel om leiding te geven aan de afdeling Prothetische Tandheelkunde te Utrecht. Op den duur vond hij echter in het hoogleraarschap met zijn vele en toenemende verwickelingen toch niet de mogelijkheden tot volledige ontplooiing van zijn speciale gaven, reden waarom hij in 1964 weer tot de praktijk terugkeerde.

Ook op het gebied van bestuurlijke zaken is in de loop der jaren meermalen een beroep op de jubilaris gedaan. Zo was hij een aantal jaren penningmeester van de Vereniging en later voorzitter van het Genootschap. Thans bekleedt hij nog het voorzitterschap van de Raad van Beroep der Maatschappij. Internationaal vonden zijn verdiensten erkenning door zijn benoeming in 1975 tot Fellow of the International College of Dentists. Arnold heeft alle reden om met voldoening op de tot nu toe afgelegde weg terug te zien. Moge het hem gegeven zijn nog lang zijn beroepsbezigheden, die hem zoveel vreugde moeten hebben verschaft, te vervullen.

CURSUS WETENSCHAPSJOURNALISTIEK EN -VOORLICHTING

Op 29 maart 1977 heeft de demissionaire minister voor wetenschapsbeleid te Utrecht de cursus wetenschapsjournalistiek en -voorlichting geopend.

In zijn openingsrede zei de minister dat 'wetenschapsnieuws zelden populair is bij krantenredacties'. Anderzijds 'liggen er natuurlijk ook problemen als gevolg van de houding van de wetenschappelijke wereld zelf'.

De voorlichter en zeker de journalist wordt vaak buiten de deur gehouden, terwijl toch

wetenschappelijke zaken aan de orde zijn die de maatschappij in zijn geheel of in onderdelen raken. Er is nu een duidelijke tendens waarneembaar naar wijziging in die houding.

Genoemde cursus – waarvoor destijds door de Nederlandse Vereniging van Journalisten positief werd geadviseerd – heeft een capaciteit voor slechts twaalf deelnemers.

Het doel dat met deze cursus wordt nagestreefd is het voorbereiden van voorlichters en journalisten op verstandelijk en materieel verwerken en kritisch begeleiden van de toenevende informatiestroom vanuit wetenschappelijke instellingen.

STICHTING NEDERLANDS TIJDSCHRIFT VOOR TANDHEELKUNDE

Benoeming Prof. Dr. A. J. M. Plasschaert tot lid Algemeen Bestuur

Prof. Dr. A. J. M. Plasschaert (Nijmegen) is benoemd tot lid van het Algemeen Bestuur van de stichting Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde. Dit besluit werd van kracht op 29 mei 1976.

PROMOTIE

A. J. W. van de Laar

Op dinsdag 26 april 1977 promoveerde de heer A. J. W. van de Laar (specialist Dento-Maxillaire Orthopaedie) tot doctor in de Geneeskunde aan de rijksuniversiteit te Utrecht, op een proefschrift getiteld: 'Lipdrukmetingen bij patiënten met aangeboren lip-, kaak- en gehemeltespelten'.

Promotors waren Prof. Dr. P. A. Biersteker en Prof. H. J. L. Smeets.

KLINISCHE AVOND VOOR TANDARTSEN TE NIJMEGEN

Aankondiging programma 2 juni 1977

Op donderdag 2 juni a.s. zal een klinische avond worden gehouden in de collegezaal van het Gebouw voor klinische tandheelkunde, Philips van Leydenlaan 25, Heyendaal te Nijmegen.

Aanvang 20.00 uur precies.

Programma:

Mevr. M. van Veen-Roes: Coördinatie van preventieve adviezen gegeven door arts en tandarts.

J. C. W. Kruysen: Problemen bij de relatiebepaling voor de volledige prothese.

J. Bruaset: Het manifesteren van algemene, lichamelijke ziekten in de mondholte.

Agenda

Data der voornaamste wetenschappelijke congressen en vergaderingen in binnen- en buitenland

* Eerste vermelding

1977

2 juni

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal van het Gebouw voor klinische tandheelkunde, Philips van Leydenlaan 25, Heyendaal, Nijmegen. Aanvang 20.00 uur.

4-8 juni

4th International Congress of Dento-Maxillo-Facial Radiology, Malmö, Zweden.

5-10 juni

3rd International Congress on Cleft Palate, Toronto, Canada.

29 juni-2 juli

2. Österreichischer Zahnärzte-Kongress 1977, Hofburg, Wenen, Oostenrijk. Inl. congresbureau: Weihburggasse 10-12, A-1011 Wien, Oostenrijk.

* 8 juni

Jaarlijkse algemene ledenvergadering Ned. Ver. voor Sociale Tandheelkunde te Utrecht.

9-12 juni

Congrès Société Suisse Stomatologie, Interlaken, Zwitserland. Inl. Dr. E. Bollmann, Bahnhofstrasse 5 A, CH-3800 Interlaken, Zwitserland.

30 juni-2 juli

6th International Symposium on Dental Hygiene, Stockholm, Zweden. Inl. c/o RESO Congress Service, S-105 24 Stockholm, Zweden.

20 juni-2 juli

24th Congress European Organization for Caries Research (ORCA), Megève, Frankrijk.

31 juli-4 augustus

International Congress on Dentistry for Children, San Francisco, V.S.

9-10 september

Jaarvergadering Continental European Division van de I.A.D.R., Rome, Italië. Inl. Prof. G. Cimasoni, Institut de Chirurgie Dentaire, Université de Genève, Zwitserland.

26-30 september

5e International Congress Dental Association of South Africa, Stellenbosch, Zuid-Afrika. Inl. Dr. L. S. Maresky, P.O. Box 96, Parowvallei, C.P. 7503, Zuid-Afrika.

27-30 september

Viering Honderd Jaar Tandheelkundig Onderwijs in Nederland, Utrecht. Inl. Alg. secretari-

aat Stichting Honderd Jaar Tandheelkundig Onderwijs in Nederland, Sorbonnelaan 16, Utrecht.

29 september-2 oktober

IIIe Congrès Français de Stomatologie et de Chirurgie Maxillo-faciale, Bordeaux, Frankrijk. Inl. Mme Palaysi, Institut de Stomatologie, 47 Boulevard de l'Hôpital – 75634 Paris Cedex 13, Frankrijk.

* 7-8 oktober

Najaarsvergadering Ned. Ver. van Specialisten in de Dento-Maxillaire Orthopaedie te Amsterdam. Inl. secretariaat: Verbeeklaan 4, Blaricum (tel. 02153-86579).

* 11 oktober

Klinische avond voor tandartsen in het Ignatius-Ziekenhuis te Breda. (Aanvang 20.15 uur.)

22-28 oktober

65th Annual World Dental Congress of the F.D.I., Toronto, Canada.

24 oktober

Klinische avond voor tandartsen in het Tandheelkundig Instituut der R.U., Sorbonnelaan 16, De Uithof, Utrecht. (Aanvang 20.00 uur).

1978

* 30 januari-4 februari

7. Zahnärztlich-Kieferorthopädische Fortbildungstagung, Kitzbühel, Oostenrijk. Thema: 'Der frontale Engstand: Morphologie, Genese und Therapie.' Inl. Arbeitsgemeinschaft für Kieferorthopädie, Invalidenstr. 13/1/1/3, A-1030 Wien, Oostenrijk.

* 9 maart

Voorjaarsvergadering Ned. Tandheelkundig Genootschap.

* 14 april

Voorjaarsvergadering Ned. Ver. van Tandartsen, Jaarbeurs congres- en vergadercentrum aan de Croeselaan te Utrecht.

25-30 september

66th Annual World Dental Congress of the F.D.I., Madrid, Spanje.